

Van Hei naar Turf

Afgiftekantoor Wachtebeke - toelatingsnummer P109112
V.u. Griet Buyse, Schuiterstraat 34 C, 9031 Drogen

natuurpunt
Moervaart-Zuidlede

Inhoud

Woord vooraf.....	3
Activiteiten voorjaar 2020.....	4
Heidebossprokkel	6
Otter in de Moervaartvallei.....	8
Vleermuizensucces in Zaffelare.....	11
Succesvolle bomen- en struikenverkoop	12
Fietszoektocht: feestjaar	15
Verwijderen van fijnsparren in het Heidebos	16
Werkdag met Tlme4Society, ING	17
Acrobaat eekhoorn	18
Handen uit de mouwen	20

Lidgeld

Het lidgeld van Natuurpunt bedraagt 30 euro per gezin. Als lid krijg je het tijdschrift Natuur.blad en dit afdelingstijdschrift, geniet je van een aanzienlijke korting op producten uit de Natuurpunt Winkel en neem je gratis deel aan geleide wandelingen. Over deze en nog andere voordelen die je hebt als Natuurpuntlid, lees je meer in Natuur.blad of op www.natuurpunt.be. Leden kunnen zich abonneren op Natuur.focus, het natuurhistorisch tijdschrift en/ of Natuur.oriolus, het tijdschrift over vogels. Een abonnement voor één van beide kost 10 euro bovenop het lidmaatschap, voor beiden samen 17 euro. Lidgeld en / of abonnementsgeld kan je storten op IBAN: BE17 2300 0442 3321 met vermelding van naam of lidnummer (voor de hernieuwingen) en Natuur.focus en / of Natuur. oriolus (voor de abonnementen).

Werkten mee

Griet Buyse, Sabine De Pauw, Gert Du Cheyne, Joris Everaert, Annemie Philips, Thierry Van Driessche, Peter Wesemael

Foto's

Foto's: zie binnenin tijdschrift
Foto voorpagina: Gallowayrunderen in het Heidebos (griet Buyse)

Eindredactie & layout

Peter Wesemael en Griet Buyse

Redactieadres

Griet Buyse, Schuiterstraat 34C,
9031 Drongen, 09 329 55 45, 0478
23 22 19, griet.buyse@gmail.com

Steun

Steun de projecten van Moervaart-Zuidlede. Een gift is fiscaal aftrekbaar vanaf 40,00 euro (alle giften in één jaar aan Natuurpunt vzw worden samengeteld).

Rekeningnummer IBAN BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt Beheer vzw.

Vermeld één van onze projectnummers:

- **Moervaart-Zuidlede 3617**
- **Heidebos 6636**
- **Turfmeersen 6113**
- **Reepkens 6119**
- **Zandberg 6668**

Woord vooraf

PETER WESEMAEL

Bij het begin van een nieuw jaar werkingsjaar blikken we binnen onze afdeling altijd nog eens terug op wat voorbij is. Hoe is de algemene werking het voorbije jaar verlopen? Weke activiteiten waren het meest geslaagd? Hoe is ons ledenaantal geëvolueerd? Leverde het gevoerde beheer het gewenste resultaat op? Hoeveel hebben we nog in kas?...

Het resultaat van die terugblik blijft ook geen geheim. Natuurpunt wil een transparante vereniging zijn, waarin alle leden kunnen oordelen of hun lidgeld goed besteed wordt. Daarom houden we ook jaarlijks een "algemene ledenvergadering". Op die vergadering wordt het voorbije jaar kort overlopen en kan iedere aanwezige zijn stem laten horen. Soms worden dan ook nieuwe bestuursleden verkozen. De algemene ledenvergadering is dus het moment bij uitstek waarop leden inzicht en inspraak krijgen in de (bestuurs)werking van de eigen afdeling.

Wie geïnteresseerd is in de werking van onze afdeling moet dus zeker op 9 februari afzakken naar Lochristi. En misschien heb jij wel zin om zelf ook mee te werken, als bestuurslid of vrijwilliger? We kunnen zeker nog helpende handen en frisse ideeën gebruiken. Als je een bijdrage wil leveren aan onze werking, hoe klein ook, kom dan zeker ook langs. En ja hoor: er wordt een natje en een droogje voorzien!

Eén van de zaken waarop we alvast met grote tevredenheid zullen terugblikken is het resultaat van het heideherstel in het Heidebos. Tijdens een wandeling op 8 september konden we zien hoe de jarenlang volgehouden inspanningen van ons beheerteam nu mooie resultaten opleveren. De toenemende biodiversiteit in het Heidebos is een groot succes. Maar we moeten ook beseffen dat dit succes zeer fragiel is. Zoals overal in Vlaanderen, en in de ganse wereld, wordt de biodiversiteit ernstig bedreigd door klimaatverstooring. En jammer genoeg is er op dit vlak geen positieve terugblik op het voorbije jaar mogelijk. Met 18,1 °C, werd in Ukkel de warmste 15-de februari sinds het begin van de metingen genoteerd. En op 25 juli werd er het record van de warmste dag ooit gebroken. Het werd maar liefst 39,7 °C. De maand juli was trouwens ook wereldwijd de warmste ooit. We kregen hier drie hittegolven deze zomer, en ga zo maar door... Vanzelfsprekend hebben deze veranderingen een toenemende invloed op onze natuur. En doordat de veranderingen zo snel gaan, krijgt die natuur niet de tijd om haar geweldige veerkracht in te zetten. De invloed van de klimaatverandering op de natuur is helaas dan ook vooral negatief.

Als belangrijkste natuurbeschermingsorganisatie in Vlaanderen is het dan ook de plicht van Natuurpunt om het klimaatthema mee onder de aandacht te houden en te blijven wijzen op de noodzaak tot dringende actie. Daarom nodigen we iedereen ook graag uit op onze klimaatwandeling die aan de algemene vergadering voorafgaat.

Activiteitenkalender winter en voorjaar 2020

!! WIJZIGING DATUM en LOCATIE!!

**Zaterdagvoormiddag 1 februari
Info-ochtend over de paddenoverzet-acties in Lochristi**

Na het grote succes van vorig jaar organiseren we voor het vierde jaar op rij paddenoverzetacties in Beervelde, Lochristi en Zaffelare. We organiseren de acties in samenwerking met de gemeente Lochristi. Deze actie gaat door van midden februari tot einde maart.

Waarom? Hoe? Waar? Heb je vragen? Wil je meer weten? Wil je mee helpen? Wij verwelkomen jullie graag op ons infomoment.

Waar en wanneer? Dit gaat door op zaterdag 1 februari 2020 om 10u in de bibliotheek, Koning Boudewijnlaan 6, 9080 Lochristi.

Gastspreker is Dominique Verbelen, specialist reptielen en amfibieën bij Natuurpunt.

Deze activiteit is gratis. Inschrijven is niet verplicht.

Meer info: info@natuurpuntlochristi.be of via de facebookpagina van Natuurpunt Lochristi, op tel. 0473 93 77 91 bij Lieve Van den Berghe

Zondag 9 februari om 14u

Klimaatwandeling, gevolgd door Algemene vergadering

Dat ons klimaat zienderogen verandert is ondertussen wel zeer duidelijk. Dit heeft soms spectaculaire gevolgen, zoals het afbreken van Antarctische ijsbergen, verdwijnende gletsjers en grootschalige bosbranden. Maar ook dichterbij huis zijn er steeds meer gevolgen merkbaar. In een interactieve wandeling proberen we ook veranderingen in de Vlaamse natuur te ontdekken. En wat kan je zelf doen om klimaatvriendelijk te leven? Wandelend door de ecologische tuin van leefschoolor De Eikenkring laten we de ideeën opborrelen.

Aansluitend na de wandeling is er rond 16u de jaarlijkse ledenvergadering. Je kan aan beide activiteiten ook apart deelnemen.

De algemene vergadering is wel enkel toegankelijk als lid van Natuurpunt.

Waar: Leefschoolor Eikenkring, Dorp 6, Zeveneken

Wanneer: zondag 9 februari om 14u

Maatje den Herder en Peter Wesemael gidsen deze wandeling.

Meer info: maatje.den.herder@telenet.be

AANDACHT
Bereikbaarheid
is belemmerd

Er vinden werken plaats in Zeveneken Dorp. De steenweg is onderbroken tot aan de Zavel en de Hoekstraat is éénrichting. Parkeren vlakbij de school is niet mogelijk. Parkeer een beetje verder en wandel tot aan de school.

Zondagnamiddag 1 maart In het spoor van de Galloways

Ook dit jaar leidt Gert Du Cheyne ons weg van de geijkte wandelpaden en kiezen we resoluut voor de smalle paadjes van de Galloways. Door het kreupelhout zoeken we deze 'aaibare' medebeheerders van Heidebos. Na de wandeling is er gelegenheid tot een drankje en gebak in de boshut.

Gids: Gert Du Cheyne, 09 345 83 33

Afspraak: Parking 2 Heidebos, kant Wachtebeke

Wanneer: 14u - 16u30

Meer info: gert.du.cheyne@gmail.com

Opmerking: Honden zijn op deze wandeling niet toegelaten. Honden zijn enkel toegelaten op de gele wandeling.

Zondagnamiddag 15 maart Op kraambezoek bij de reigers

Reigers maken grote nesten hoog in de bomen, die ze elk jaar opnieuw gebruiken. Ze broeden in kolonies. Ook in Puyenbroeck is zo'n kolonie. Ze eten vis, maar ook allerlei andere kleine dieren. Ze zijn verwant aan de zilverreiger, roerdomp, kwak en woudaap. Tijdens deze wandeling kom je dit alles en nog veel meer te weten over deze prachtige vogels. Als je ze goed wil zien, is een verrekijker handig. Stevige wandelschoenen zullen ook van pas komen. De wandeling duurt ongeveer twee uur. Deze wandeling wordt georganiseerd samen met het provinciaal domein Puyenbroeck.

Inschrijving verplicht via: of 09 342 42 17 of puyenbroeck.educatie@oost-vlaanderen.be

Afspraak: zondagnamiddag 15 maart, 14u-16u, ingang Parking 2 (zwembad/sporthal) van het provinciaal domein Puyenbroeck.

Zondag 5 april

Natte voetenwandeling in de Reepkens

De Reepkens zien er elke week anders uit. Voorjaarsbloeiers zoals watermunt en dotterbloem trekken zeker onze aandacht. Fauna en flora zullen ons tijdens de wandeling verbazen. Ingrid, herboriste, gidst ons o.a. door rietvelden en broekbossen van de Reepkens die gelegen zijn aan de Moervaart, ten Zuiden van Molenhoek en Kalve (Baan Wachtebeke/Moerbeke). Dit natuurgebied is slechts éénmalig toegankelijk tijdens deze jaarlijks wandeling. Laarzen zijn noodzakelijk bij deze gratis avontuurlijke wandeling. **Opmerking:** Honden worden op deze wandeling niet toegelaten.

Afspraak: 9u30 aan toegangspad naast Molenhoek 65 in Wachtebeke

Meer info: ingridlybaert@scarlet.be

Zondag 26 april

Vroegochtend in het Heidebos

Wil je graag vogelgeluiden horen en leren kennen zoals tjif tjaf, winterkoning, boomklever, zwartkop, vink, roodborstje, grasmus, specht. Misschien zit er ergens een nachtegaal? Een vroegochtendwandeling is het ideale moment om dit te beleven.

Natuurlijk gaat het niet alleen om vogels maar ook over de ontwakende natuur. Het is nog vroeg maar misschien krijgen we de eerste vlinders te zien! Super genieten dus van de stilte en ook van de prachtige geluiden. Kleed je warm aan want vlak voor de zon opgaat kan het nog kil zijn!

Opmerking: Honden worden op deze wandeling niet toegelaten.

Gids: Gert Du Cheyne, 09 345 83 33

Afspraak: P2 Heidebos - kant Wachtebeke om 5u30

Meer info: gert.du.cheyne@gmail.com

Volg onze activiteiten op www.heidebos.be of op onze Facebookpagina www.facebook.com/natuurpuntmoervaartzuidlede
Natuurpunt kern Lochristi kan je volgen op www.facebook.com/natuurpuntlochristi

Heidebosprokkel

TEKST EN FOTO'S: GERT DU CHEYNE

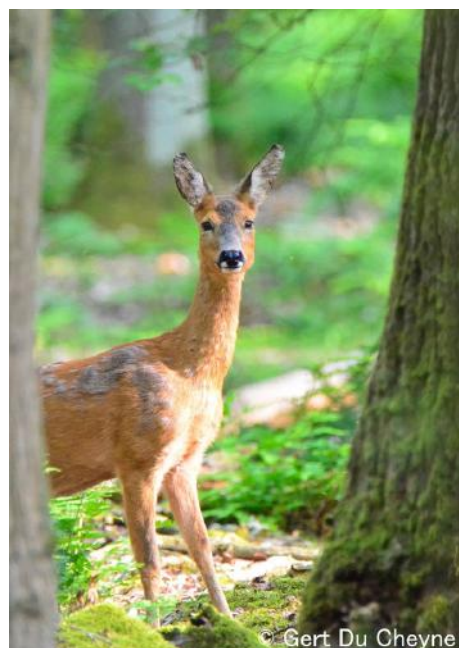
Kuifmees

Zon en wolken zorgen voor een prachtige pantomime, waarbij de schaduwen van kale takken als volleerde mimespelers over de kruimelige bosgrond lijken te lopen. Tussen de bruine bladeren zorgt een grote oranje bekerzwam voor een kleurige toets. Twee rode eekhoorns stoeien zo enthousiast dat de dorre bladeren opspringen achter hun pluimstaart. Het bos twijfelt wat tussen herfst en lente, want zeg nu zelf, winter kan je dit moeilijk noemen!

Uit een open plek in het bos weerklinkt de prachtige volle zang van de grote lijster. Het doet wat denken aan de zang van een merel maar deze hebben nog helemaal geen zin om hun repertoire nu al ten beste te brengen. Niet de grote lijster dus, hoog in de top van een ruwe berk klinkt zijn gezang heel ver door in het bos.

Ook bijzonder druk zijn de kuifmeesjes. Hun opwindende kreetjes vullen de kruinen van de grove dennen. Ze fladderen vrolijk achter elkaar aan en soms tuimelen ze naar beneden als vallende

dwarrelende bladeren. Ze laten af en toe ook reeds hun territoriumroep horen en sommigen zijn misschien wel al op zoek naar een wat vermolmd rottende stam, waarin ze over een paar maanden hun nesthol kunnen uithakken.

© Gert Du Cheyne

Enkele zwarte mezen vertoeven in hetzelfde biotoop en laten eveneens hun zang horen van op de top van een den.

Wat verder schrik ik op als ik drie reegeiten op nauwelijks een viertal meter afstand passeer langs de weg. Ik ben niet de enige die schrikt want verstijfd blijven ze tussen de dorre eikenbladeren liggen. De blik afwendend stap ik verder en wanneer ik dan toch snel even om kijk zie ik ze alle drie nog net verdwijnen in het bos. Blijkbaar heb ik hen gestoord toen ze lekker lagen te genieten van de eerste zonnestrallen van de dag. Hun grijsbruine satijnachtige vacht vormde een perfecte camouflage tussen de dorre bladeren. Roerloos blijven liggen tot ik braafjes was gepasseerd vonden ze blijkbaar de beste strategie op dat moment.

Zwarte mees

Soms bekruipt mij het gevoel dat de lente al snel op komst is, maar de vele groepjes dartelende sijsjes en de grote vluchten koperwieken maken mij duidelijk dat ik maar beter nog niet droom van de lente.

Boven in de lucht vliegen een twintigtal kolganzen luid taterend naar het Zuiden, alsof zij nogmaals willen bevestigen: manneken het is nog steeds winter!

Ergosleep verdeler*
Ontdek jouw SLAAP-DNA*
In de belevingsstudio

Ruime keuze
aan unieke
slaapoplossingen

Zekerheid
dankzij onze
goed-slapen-garantie

Altijd dichtbij
ruime parking
voor de winkel

Sleeplife® Gent-Oostakker

Antwerpsesteenweg 1124
Vlak aan afrit/Oprit R4 Lochristi
T. 09/355 98 01
Di - Vrij: 09u30 - 18u • Za: 10u - 18u
Zo en ma: gesloten • open op afspraak

Sleeplife® Sint-Niklaas

Heidebaan 9/19
Naast ava-papierwaren, Gamma en DSM keukens
T. 03/778 23 20
Ma - Za: 10u - 18u • Zo: 14u - 18u
dinsdag: gesloten • open op afspraak

Sleeplife

Slaap op maat van jouw leven

Sleeplifesaapadvies

Otter in de Moervaartvallei

TEKST: JORIS EVERAERT, NATUURPUNT

Otter in de Moervaartvallei (camerabeeld)

In december 2019 kon een cameraval, tot drie keer toe, beelden maken van een otter in de Moervaartvallei in Oost-Vlaanderen. Dat is toch wel bijzonder aangezien de otter maar op heel weinig plaatsen in Vlaanderen nog voorkomt. Sinds eind jaren 1980 werd het dier wegens een gebrek aan waarnemingen beschouwd als mogelijk uitgestorven in Vlaanderen. Tot het in 2012 voor het eerst opnieuw waargenomen werd. Sindsdien plant de soort zich wellicht voort in de oostelijke vallei van de Schelde. Hopelijk binnenkort ook in de Durme- en Moervaartvallei.

Op 6, 7 en 30 december 2019 zijn 's nachts met een cameraval beelden gemaakt van een otter op privéterrein in de Moervaartvallei (Oost-Vlaanderen). Daar werden ook spraints (uitwerpselen van de otter met restanten van doorgaans verorberde vis) en mogelijk ottergeil (een soort geleiachtig anale afscheiding) gevonden waarmee hij zijn territorium markeert. Verder zijn er mogelijke vraatresten gevonden.

Ook op een andere locatie, verderop in het verlengde van de Moervaart in een gebied langs de Durme, zijn nu zeer waarschijnlijk otterspraints gevonden. Vrijwilligers van Natuurpunt en de regionale natuurvereniging vzw Durme gaan in samen-

werking met het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) de komende weken in de Durme- en Moervaartvallei nog meer gericht zoeken naar nieuwe sporen. De hoop leeft dat deze bijna mythische soort zich effectief gaat voortplanten in de streek. Het feit dat er ook eind december nog waarnemingen zijn verricht, is alleszins een indicatie voor (tijdelijke) vestiging. Het INBO zal de verzamelde spraints en vermoedelijk ottergeil genetisch analyseren om de herkomst proberen te bepalen.

Nieuwe hoop na het dieptepunt in de jaren 1980

Eind jaren 1980 was nergens in Vlaanderen en Nederland nog een plaats bekend waar otters gevestigd waren met voortplanting. Vóór de Tweede Wereldoorlog was actieve vervolging door de mens de belangrijkste oorzaak van de achteruitgang. Daarna zijn habitatvernietiging en watervervuiling waarschijnlijk de beslissende factoren geweest die geleid hebben tot het verdwijnen van de populatie. Omdat er weinig zicht was op een mogelijke terugkeer, werd in 2002 in Nederland gestart met een herintroductieprogramma van otters uit Oost-Europa, mét succes. De laatste 10 jaar is de populatie in Nederland sterk toegenomen. Eind 2018 waren er ongeveer 360 otters aanwezig in Nederland.

Verkeer als grootste doodsoorzaak

Helaas is de grootste doodsoorzaak tegenwoordig het verkeer, bv. ter hoogte van kruisingen van waterlopen met wegen. Maar otters verplaatsen zich soms ook over grote afstanden over het land waarbij ze dan verschillende wegen moeten oversteken. In Nederland is het aantal verkeersslachtoffers dan ook ongeveer evenredig toegenomen met de groei van de populatie. In 2018 alleen waren daar meer dan 100 geverifieerde meldingen van dode otters, met als frequentste doodsoorzaak (90%) het verkeer!

Waarnemingen

Met uitzondering van sporadische waarnemingen of enkele tijdelijke vestigingen van één dier sinds 2012 (bv. Willebroek in Antwerpen, Bocholt in Lim-

burg) bleef het in Vlaanderen erg stil tot in december 2014. Toen werden meerdere otters met cameravallen gefilmd in het oostelijke gedeelte van de Scheldevallei (Oost-Vlaanderen). Er waren hierbij

duidelijke indicaties van voortplanting. De soort is daar ook nu nog aanwezig, maar het is onwaarschijnlijk dat enkel deze dieren een leefbare populatie kunnen vormen. In de rest van Vlaanderen gaat het ook in de laatste jaren grotendeels om eenmalige of tijdelijke waarnemingen van één dier.

Waar en hoe leeft de otter?

Otters leven solitair (met uitzondering van een vrouwtje met haar jongen) en hebben een groot territorium. Voor één mannetje gaat het gemakkelijk over 20 tot 40 km oeverlengte, of over enkele km² moerasgebied. Het grotere territorium van een mannetje overlapt met het kleinere territorium van één of enkele vrouwtjes. Als zoogdier is de otter met zijn slanke lichaamsbouw aangepast aan het veelvuldig zwemmen. Het leefgebied van de otter bestaat uit de grenszone tussen water en land. Hij leeft in grote rivieren en hun zijlopen (incl. middelgrote beken) of in kanalen, vijvers, meren en moerassen. De kwaliteit van het water moet goed zijn, zodat er een ruim visbestand aanwezig is. Dat is zijn voornaamste voedsel, maar op zijn menu staan ook schaaldieren (bv. rivierkreeften en krabben), knaagdieren (bv. bruine ratten), watervogels en amfibieën. Op het land zoekt de otter vooral de dekking en de rust op van bv. rietkragen, zeggenruigtes, struwelen, moerasbos. Deze landcomponent is minstens even belangrijk als de watercomponent. Otters zijn immers schuwe, meestal nachtactieve dieren, die overdag in een schuilplaats rusten.

Plannen en maatregelen

De Durme- en Moervaartvallei is gekenmerkt door deels aaneengesloten natuurgebieden bestaande uit bossen, graslanden, waterplassen en moerassen. Zowel Natuurpunt als vzw Durme bouwen er samen met Vlaamse en lokale overheden aan een netwerk van natuur, maar ook particulieren hebben er hier en daar nog grote oppervlaktes waardevolle

natuur in bezit. Bepaalde landbouwzones in het gebied hebben ook nog heel wat waardevolle kleine landschapselementen. Bovendien werkt de provincie Oost-Vlaanderen samen met gemeenten, natuur- en landbouworganisaties en de haven van Gent momenteel ook aan een strategisch project voor de Moervaartvallei waarbij een versterking van de natuur(verbindingen) een belangrijk onderdeel vormt.

Bepaalde gedeeltes van de dijken langs de Durme en Moervaart (incl. de zijlopen Zuidlede en Stekense Vaart) zijn ontoegankelijk of met een onverlicht en onverhard pad hooguit toegankelijk voor wandelaars en trage fietsers. Voor de otter en veel andere gevoelige soorten is deze rust erg belangrijk. Zachte recreatie langs of op het water hoeft op zich geen groot probleem te vormen voor zover dit gelimiteerd is en beperkt wordt tot overdag, en waarbij in het leefgebied voldoende rust- en schuilzones aanwezig zijn.

Tekening: Jeroen Helmer, ARK Natuurontwikkeling

Soortenbeschermingsplan voor de otter

In opdracht van het Agentschap voor Natuur & Bos (ANB) zal het INBO in 2020 een soortenbeschermingsprogramma voor de otter opmaken op Vlaams niveau. Maatregelen rond de problematiek van bijvoorbeeld waterkwaliteit, versnippering en verstoring, zullen daarin zeker een belangrijk onderdeel zijn. Hiervoor is een goede samenwerking tussen heel wat partners essentieel, inclusief ook een meer lokale aanpak. In het kader van zo'n lokale aanpak, staat in de Scheldevallei en omgeving voor de otter momenteel al een samenwerking in de startblokken van WWF, ANB, Regionaal Landschap Rivierenland en Regionaal Landschap Schelde-Durme, om de aanbevelingen van een eerdere studie van INBO, Universiteit Antwerpen en WWF in de praktijk om te zetten.

Meer info en beeldmateriaal

Op YouTube kan je de beelden van de otter uit de Moervaartvallei bekijken. Tik 'otter moervaartvallei' in en je krijgt de unieke beelden te zien.

Vleermuizensucces in Zaffelare

TEKST: GEMEENTE LOCHRISTI FOTO: PAUL VAN HOOF (FB-PAGINA LOCHRISTI)

Op de facebookpagina van de milieudienst van de gemeente Lochristi lazen we mooi nieuws over de vleermuizen in Lochristi. En ook wel over Natuurpunt! En dit ging zo.

“Al enkele jaren werken Natuurpunt en het gemeentebestuur samen aan de bescherming van vleermuizen in het noorden van Zaffelare. Zo werden onder andere diverse bunkers vleermuisvriendelijk ingericht en ontoegankelijk gemaakt voor publiek.

De tellingen van eind 2019 leverden alvast mooie resultaten op. Natuurpuntmedewerkers telden 1 franjestaart, 12 grootoren en 15 baardvleermuizen.

Jammer genoeg werd terug vandalisme vastgesteld in de bunker aan de Bommel. Betonijzers werden omgeplooid en binnenin de bunker lag veel zwerfvuil.”

Adres

Dorp-Oost 133
9080 Lochristi

Contact

Tel. 09/ 355 57 55
Fax 09/ 355 54 05
info@drinksdeclercq.be

Openingsuren

maandag-vrijdag: 8u30-19u
zaterdag: 8u30-18u30
zondag: 9u-12u

Succesvolle bomen- en struikenverkoop van Natuurpunt Moervaart-Zuidlede 2019!

TEKST: SABINE DE PAUW

Naar goede traditie organiseert Natuurpunt Moervaart-Zuidlede elk jaar in de herfst een bomen- en struikenverkoop. De verkoop loopt inmiddels richting haar 25ste verjaardag aan. Voor de tweede keer op zij werd de verkoop georganiseerd in samenwerking met de gemeente Lochristi. Dankzij deze actie zijn er in de voorbije jaren al heel wat tuinen aangeplant met inheemse struiken en bomen.

Ook voor 2019 mogen we van een werkelijk succes spreken. Tegen 12 november werden de bestellingen afgesloten en telden we maar liefst **66 bestellingen** voor een totaal aan **1745 stuks plantgoed!**

Wat bestelden jullie zoal?

Het ruime aanbod aan bomen - en struikensoorten weerspiegelt zich volledig in de grote verscheidenheid van de bestelde soorten: van haagbeuk over rode trosbesstruiken en van halfstam Bigarreau 'Van' kersen tot hoogstam okkernoten of iep... Voor iedere liefhebber wat wils tegen een eerlijke prijs.

Waarom autochtone soorten?

Natuurpunt Moervaart-Zuidlede en Lochristi gaan voor **autochtone bomen en struiken**. Deze hebben zich door de eeuwen heen **aangepast aan ons klimaat** en hebben op die manier **meer weerstand tegen ziektes en plagen**. Door ze aan te planten kan je dus problemen in de toekomst vermijden.

Ze spelen een zeer belangrijke rol bij het behoud van de biodiversiteit. Veel insecten en vogels zijn speciaal aangepast aan het leven in de buurt van specifieke (inheemse) planten. Zangvogels zoals mezen, roodborstjes en lijsters broeden in hagen en houtkanten en leven van de insecten die daar voorkomen.

Het aanbod van onze verkoop omvat naast tal van struiken en bosbomen onder andere ook half- en hoogstam fruitbomen. Hoogstam fruitbomen hebben een hogere fruitopbrengst, langere productietijd alsook een grotere ecologische en landschappelijke waarde.

Ook het breed aanbod bessenstruiken viel dit jaar enorm in de smaak! Wat is heerlijker dan zomaar fruit te snoepen, recht van de struiken en op kindelhoogte? Bessen vragen weinig plaats, dragen snel vruchten en zijn heerlijk.

Boom- of struiksoort		Stuks			
Bosgoed en haagplanten		Loofbomen		Fruitbomen: peren hoogstam	
Egelantier	32	Gewone iep	1	Beurré Hardy	1
Europese vogelkers	6	Groene Beuk	12	Conférence	1
Gelderse roos	27	Kleinbladige linde	10	Saint Rémy (Stoofpeer)	1
Gewone vlier	61	Lijsterbes	4	Williams Bon Chretien	1
Groene Beuk	216	Zomereik	9	Fruitbomen: pruimen halfstam	
Haagbeuk	367	Zwarte els	5	Anna Späth	6
Hazelaar	94	Andere		Opal	6
Hondsroos	12	Kweepeerstruik	12	Queen Victoria	3
Kardinaalsmuts	43	Mispelstruik	6	Reine Claude d'Althan	5
Kleinbladige linde	13	Moerbei	2	Fruitbomen: pruimen hoogstam	
Krentenboom	27	Okkernoot hoogstam	7	Opal	2
Lijsterbes	5	Okkernootstruik	2	Fruitbomen: kersen halfstam	
Meidoorn	48	Tamme kastanje hoogstam	3	Bigarreau 'Van'	9
Rode beuk	80	Tamme kastanje Lyon	1	Bigarreau blanc	3
Rode kornoelje	30	Fruitbomen: appels halfstam		Eearly rivers	8
Ruwe berk	10	Cox' s Orange Pippin	13	Fruitbomen: kersen hoogstam	
Ruwe iep	7	Jacques Lebel	1	Bigarreau 'Van'	1
Sleedoorn	28	Reine des Reinettes	2	Bigarreau blanc	1
Spaanse aak	26	Rode Boskoop	4	Eearly rivers	2
Tamme kastanje	11	Fruitbomen: appels hoogstam		Fruitbomen: perzik halfstam	
Venijnboom - Taxus	60	Cox' s Orange Pippin	4	Fertile de Septembre	3
Vuilboom/ Spork	28	Jaques Lebel	1	Lieveling	2
Wilde appel	7	Reine des Reinettes	1	Reine des Vergers	6
Wilde liguster	120	Rode Boskoop	1	Fruitbomen: perzik hoogstam	
Wintereik	12	Transparante Blanche	2	Lieveling	1
Wollige sneeuwbal	24	Fruitbomen: peren halfstam		Bessenstruiken	
Zoete kers	54	Beurré Hardy	1	Doornloze braam	16
Zomereik	14	Conférence	5	Jostaberry	8
Zwarte els	8	Williams Bon Chretien	1	Rode trosbes	27
				Stekelbes	17
				Zomerframboos	35
Totaal verkocht aantal	1745	bomen en struiken			

De topper: levering aan huis

Vrijdagavond 29 november verzamelden vijf enthousiaste vrijwilligers vanaf 15u om de bestellingen aan bomen en struiken per soort binnen te leggen en te sorteren per bestelling. Gelukkig mogen we daarvoor gebruik maken van een groot open gedeelte van een bloemisterij in Wachtebeke. Omstreeks 21u30 was deze klus geklaard. Het zou leuk zijn volgend jaar hiervoor 2 extra vrijwilligers in te zetten om deze voorbereidende werken vlotter te laten verlopen. Dus, wie zich geroepen voelt, stuur gerust een berichtje naar Annemie Philips, a.m.philips@gmail.com

Zoals voorzien werden alle bomen en struiken op zaterdag aan huis geleverd, met uitzondering van enkele bestellingen die door de klanten zelf werden afgehaald.

Het plantgoed werd, zoals voorzien op 30 november vanaf 8u ingeladen om uit te voeren. Voor enkele

(deel)gemeenten was het zelfs nodig om twee keer een volle remorque met plantsoen te laden en uit te voeren. Met man en macht waren tegen 12u30 alle bomen aan huis geleverd. Een kleine vergissing buiten beschouwing gelaten is alles heel vlot verlopen!

Wat gebeurt er met de opbrengst van de verkoop ?

De **opbrengst** wordt volledig gebruikt voor de financiële ondersteuning bij het **aankopen van natuurgebieden in onze regio**.

Graag willen we de **gemeente Lochristi** voor de logistieke samenwerking en niet in het minst **alle vrijwilligers** bedanken die deze actie ook dit jaar tot een succes maakten!

In het bijzonder danken we de vele **klanten** die het plantgoed bestelden !

De natuur wordt hier beter van en dankt jullie allemaal !

Fietszoektocht: feestjaar! Terugblik op de 20ste editie!

TEKST EN FOTO'S: NATUURPUNT MOERVAART-ZUIDLEDE

Het is nauwelijks te geloven, maar Natuurpunt Moervaart-Zuidlede richtte afgelopen zomer reeds voor de 20ste keer haar fietszoektocht in! Alle voorbije tochten zijn altijd een unieke combinatie van aangenaam fietsen door de volle natuur, langs zo rustig en veilig mogelijke wegen en onderweg dan nog eens het antwoord zoeken op een reeks pittige vragen. Het traject is altijd een fietslus waarbij je op meerdere plaatsen kan instappen en starten. Dit maakt de tocht ook zo uniek en handig.

Deze twintigste editie was weerom een groot succes. Dit jaar werden niet minder dan 135 formulieren verkocht! De opbrengst van de verkoop van de folders van onze fietszoektocht gaat integraal naar de aankoop van natuur in ons werkingsgebied. Dankzij de fietszoektocht konden we dus weer een ferme duit in ons aankoopfonds doen.

Al twintig jaar coördineert Norbert Van Acker de hele organisatie van de fietszoektocht. De combinatie van een mooi en rustig fietsparcours, de prachtige natuur onderweg en de uitdagende pittige vragen maken deze tocht jaarlijks tot een groot succes!

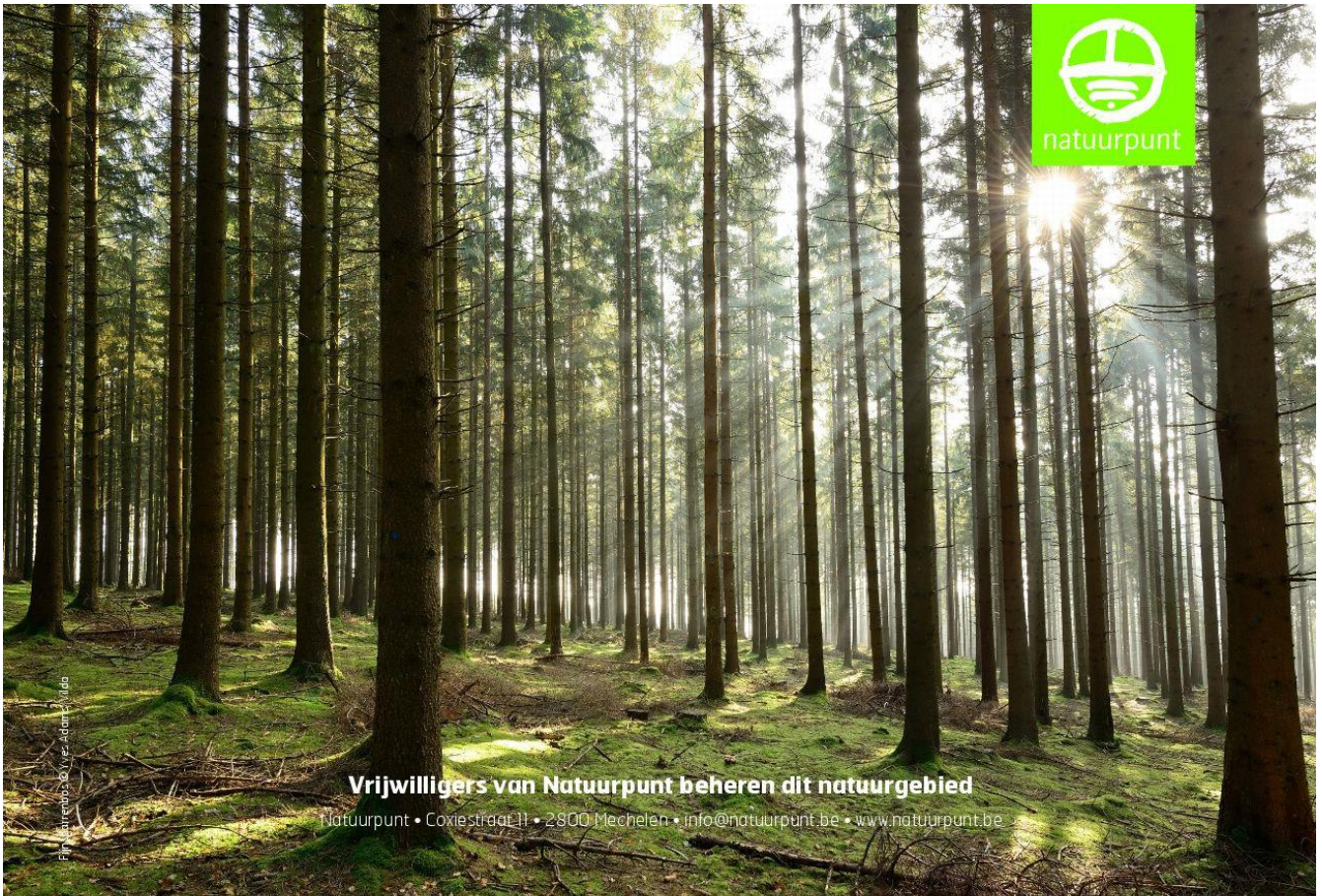
Voor deze twintigste editie stelde Norbert het traject samen met Dirk Verheedt. Dit jaar ging de tocht langs landelijke en fietsvriendelijke wegen langs de Moervaart en de Stekense vaart.

Dank aan de fietsers!

Dank aan Dirk en Norbert voor de mooie samenstelling!

Grote dank aan Norbert voor de jarenlange inzet hiervoor!

Op enkele plaatsen in het Heidebos wordt momenteel gewerkt. Op de informatieborden op het terrein, zoals op onderstaande foto, lees je waarom deze werken plaatsvinden.

Verwijderen van fijnsparren in het HEIDEBOS

Natuurpunt verwijdert hier de aangetaste en ten dode opgeschreven fijnsparren. Door de aanhoudende droogte zijn vele bomen sterk verzwakt. De letterzetter, een schorskever van zo'n halve centimeter groot, treft die verzwakte fijnsparren dodelijk. Om de opmars van de letterzetter te beheersen, is het daarom belangrijk dat aangetaste bomen zo snel mogelijk worden verwijderd. Het uitgedunde bos kan zich nadien spontaan ontwikkelen en is met meer inheemse loofbomen beter bestand tegen de klimaatverandering. Het verwijderen van aangetaste bomen met de letterzetter is een wettelijke verplichting.

Door de werken kan je enige hinder ondervinden, we doen echter ons uiterste best om dit tot een minimum te beperken. We verontschuldigen ons voor eventuele ongemakken.

MEER INFO
Natuurpunt Moervaart-Zuidele
info@heidebos.be

Letterzetter © Natuurpunt

Werkdag met Time4society, ING

TEKST: THIERRY VAN DRIESSCHE

FOTO'S: PETER DELVAUX (TIME4SOCIETY)

Woensdag 23 oktober was voor het Heidebos een speciale dag. Tal van medewerkers van ING hadden zich die dag vrijwillig opgegeven via Time4Society om te komen werken in het Heidebos. Met Peter Delvaux van die vereniging was afgesproken om allen samen te komen op de Carpool Moerbeke Waas aan de E34 om 9 uur.

Van Natuurpunt Moervaart -Zuidlede waren Patrick Musche en ik aanwezig om die dag in goede banen te leiden. We hebben meteen met Peter Delvaux kennis gemaakt en een aantal afspraken gemaakt voor een goed verloop van de dag. Door druk verkeer en files was het wachten tot rond 9u15 vooraleer iedereen er was. In totaal waren zo'n 35-tal mensen van diverse kantoren van ING klaar om met het werken te beginnen.

Rond 9u20 vertrokken we met een beperkt aantal wagens naar de buurt van het Heidebos waar we dan verder te voet vertrokken naar de plaats waar we zouden werken: 2 aanpalende percelen in de buurt van de gele wandeling, één perceel van ongeveer 3800 m² en een ander van ongeveer 3000 m².

Ter plaatse toegekomen legde Peter Delvaux in een paar woorden uit wat Natuurpunt is en wat de vereniging doet, ik legde daarna uit wat het Heidebos is en hoe we als beheerteam het bos beheren en allerlei onderhoudswerken uitvoeren. Daarna legde Patrick Musche uit wat er die dag gedaan zou worden: maaisel, dat reeds op rijen gelegd was, afvoeren naar één gemeenschappelijke hoop, alsook kleine jonge omgezaagde bomen op een andere hoop wegvoeren.

Rond 10u15 begon het echt werk. De mensen van ING verdeelden zich in verschillende groepen. Met een achttal kruiwagens, diverse harken en rieken werd het maaisel afgevoerd. Een aantal mensen voerden deze zelfs af zonder gebruik te maken van een kruiwagen. Alles werd mooi op een stapel afgevoerd waarbij Peter Delvaux de stapel zo klein mogelijk hield en toch alles mooi hoog opbouwde.

Rond 12 uur stopten we even want we waren verwacht bij Pieter en Carine net over de grens in Overslag om te eten. Pieter en Carine werken al verschillende jaren als vrijwilligers mee in het beheerteam. Met alle vrijwilligers samen mogen we ook onze jaarlijkse barbecue laten doorgaan bij Carine en Pieter. Ook nu waren we weerom hartelijk welkom. Warme soep en allerlei broodjes met verschillend beleg stond ons op te wachten alsook de nodige drank. Als toemaatje kregen we ook nog koffie met gebak.

De tijd in Overslag ging helaas vlug voorbij en rond 14 uur keerden we terug naar het Heidebos waar het opruimwerk werd verdergezet. De vermoeidheid begon op te komen en rond 16 uur werd besloten de werken langzamerhand te stoppen. In totaal werd zowat tweederde van het voorziene werk gedaan. De werkdag werd afgesloten met een groepsfoto vóór de berg met maaisel. Daarna werd terug gestapt naar de auto's al napratend over de voorbijge dag. Velen waren verheugd dat ze deze werkdag konden meemaken. Van daaruit vertrokken de mensen terug naar de Carpool om dan huiswaarts te keren na een mooie, boeiende en vermoeiende dag.

Acrobaat eekhoorn

TEKST: ANNEMIE PHILIPS FOTO: GERT DU CHEYNE

Op mijn najaarswandeling zag ik plots een eekhoortje. Het kroop heel vlug naar de “achterkant” van de boom. Was het nu grijs of rood? Gelukkig een rode eekhoorn. Dat is belangrijk om weten want de rode eekhoorn is beschermd, de grijze is de niet-inheemse Amerikaanse eekhoorn.

De Amerikaanse grijze eekhoorn heeft zich intussen tot een serieus gevaar voor onze inheemse rode eekhoorn ontwikkeld. In 1867 werd uit medelijden een paartje grijze eekhoorns vrijgelaten in Engeland en later volgden er nog. In 1948 werden ze uitgezet in Noord-Italië. We weten nog niet of ze reeds over de Alpen zijn geraakt.

De grijze eekhoorns planten zich heel snel voort, zo vlug dat de rode inheemse eekhoorn bijna uitgestorven is in Engeland en Noord-Italië. De grijze eekhoorn is robuuster en groter. Ze voelen zich prettig in elk soort bos, of het nu een loof- of naaldbos is. Gevaarlijker is de ziektes die ze met zich meebrengen nl. de eekhoornpokken. De grijze eekhoorn is hier immuun aan, de rode inheemse sterft er massaal door.

Maar los van de soort, eekhoorns zijn slim! Om tijdens de winter te overleven plunderen ze verstoppplaatsen van soortgenoten. Door wetenschappers is bij de grijze eekhoorn vastgesteld dat ze afleidingsmanoeuvres uitvoeren. Als ze zien dat andere eekhoorns toekijken, dan graven ze een beetje in de aarde en doen alsof ze iets verstoppen. Er is vastgesteld dat tot 20 procent lege verstoppplaatsen werden aangelegd als er veel vreemde eekhoorns aanwezig zijn.

Wat kunnen wij eventueel doen voor de rode inheemse eekhoorn?

Zorg voor grote bomen in je tuin, liefst aaneengesloten, waarin de eekhoorn kan huizen, naar eten zoeken en kan schuilen. Zijn favorieten zijn eik, beuk en hazelaar. Hang een eekhoornnestkastje op en een voedersilo met aangepast eekhoornvoer. Wat je ook mag aanbieden: ongezouten pinda's, zonnebloempitten, hazelnoten, walnoten, rozijnen, beukennotjes, een kant en klare voedermix voor eekhoortjes.

De eekhoorn maakt een bolvormig nest in de boom. Zorg ervoor dat de eekhoorn nestmateriaal zoals twijgen en bladeren, mos en gras kan vinden in je tuin. Eekhoorns kunnen onvoldoende vocht uit hun voedsel halen, en moeten dus regelmatig drinken. Voorzie daarom een kommetje met water op een veilige plek. Aangezien eekhoorns ware acrobaten zijn, kan je zeker wel een constructie van dunne takken en touwen bedenken zodat katten en andere roofdieren niet bij het aangeboden voedsel en water kunnen.

Richt je tuin natuurlijk in. Deze info komt uit het boek "het innerlijke leven van de dieren" van Peter Wohlleben en uit de site www.natuurpunt.be/pagina/eekhoorn

Op zoek naar een eekhoortje? Een rustige herfst of winterboswandeling is het meest geschikt.

Waarnemingen kan je altijd ingeven op www.waarnemingen.be

Triks

Schoonheidszorg
op maandag

Triks

Kapsalon & Schoonheidszorg

Inge Van Aerde, Hellestraat 6, 9080 Zaffelare

Tel.: 0476 20 63 91 - triks.inge@gmail.com

Dinsdag gesloten - Op afspraak

HELP JIJ DE NATUUR OOK GRAAG EEN HANDJE?

Kom jij ook een keertje helpen bij onze werkploeg van vrijwilligers?

Elke maand zijn er twee werkdagen, grotendeels in het Heidebos. Er wordt gewerkt op **elke tweede zaterdag van de maand**. Zowel voor- als namiddag (meestal van 9u tot 17u). Maar ook één of twee uurtjes de handen uit de mouwen komen steken is perfect!

Ook **elke vierde maandag van de maand** wordt er een werkdag tijdens de week gehouden. Kom jij ook graag eens meehelpen? We verwelkomen je heel graag!

Zaterdagen 8/2, 14/3, 11/4, 9/5, 13/6

Maandagen 27/1, 24/2, 24/3, 27/4, 25/5, 22/6

Tot dan!

(Maandagen) Thierry Van Driessche, thierry.van.driessche@telenet.be

(Zaterdagen) Marc Geerinck, 0473 33 50 38 of

(algemeen) Annemie Philips, 0494 15 28 54, beheer.heidebos@gmail.com

Restaurant De Moervaartheove

Peene 5b

9185 Wachtebeke

09 342 77 61

Welkom in De Moervaartheove!

Geopend van woensdag tot en met zondag.
Gesloten op maandag en dinsdag.

Speelhoek en speeltuin, terras en tuin.
Ligging dichtbij het Heidebos.

Volg jij onze Facebookpagina?
www.facebook.com/natuurpuntmoervaartzuidlede/

